

Effektutvärderingar i doktorsavhandlingar i ämnena socialt arbete och psykologi

Maria Roselius

Einar Stensson

Knut Sundell

INSTITUTET FÖR UTVECKLING
AV METODER I SOCIALT ARBETE
Socialstyrelsen

Artikelnr 2009-126-250

Citera gärna Socialstyrelsens rapporter men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

Förord

Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete (IMS) ska bidra till att sociala interventioner för individer som är i behov av samhällets stöd baseras på bästa tillgängliga kunskap om interventionernas effektivitet och resultat. I den här rapporten granskas i vilken omfattning som avhandlingar i disciplinerna socialt arbete och psykologi ägnat sig åt frågan om interventioners effekter.

Arbetet har utförts av Maria Roselius och Knut Sundell, IMS, samt Einar Stensson, Stockholms universitet. Per Arne Håkansson och Jenny Rehnman, IMS, har bistått i arbetet. Vi vill tacka Lars Brännström, Haluk Soydan och Bo Vinnerljung, IMS, samt Karin Tengvald för värdefulla synpunkter på manuset.

Stockholm i september 2009

Bengt Westerberg
Ordförande i IMS styrelse

Knut Sundell
Chef för IMS

Innehåll

<i>Förord</i>	4
<i>Sammanfattning</i>	7
<i>Inledning</i>	9
Effektutvärderingar – forskning om interventioners effekter	9
Effektutvärderingar av sociala interventioner	10
Syfte	11
<i>Metod</i>	12
<i>Avhandlingar</i>	12
Kategorisering	13
Identifikation av effektutvärderingar	13
Effektutvärderingarnas kvalitet	14
Överensstämmelse mellan kategoriserare	15
<i>Resultat</i>	16
<i>Förekomst av effektutvärderingar</i>	16
<i>Effektutvärderingars kvalitet</i>	17
Utvärderingsdesign	17
<i>Datas specificitet</i>	18
Interventionens replikerbarhet	18
Primära och sekundära utfallsmått	18
Sammanvägd beskrivning av kvalitet	18
<i>Diskussion</i>	19
<i>Referenser</i>	21
<i>Bilaga 1. Doktorsavhandlingar i socialt arbete mellan 1997-2006</i>	23
<i>Bilaga 2. Doktorsavhandlingar i psykologi mellan 1997-2006</i>	30

Sammanfattning

Våren 2008 presenterades utredningen *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten – till nytta för brukaren* (SOU 2008:18). I den anges att en evidensbaserad praktik ska vara det långsiktiga målet för socialtjänsten. Därefter har regeringen och Sveriges kommuner och Landsting slutit en överenskommelse om ett gemensamt arbete mot en evidensbaserad praktik.

Ett evidensbaserat socialt arbete baseras på en sammanvägning av brukarens erfarenheter, den professionelles expertis samt bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap. För att en enskild intervention (metod, insats, arbetssätt) ska kunna kallas evidensbaserad krävs enligt utredningen att den prövats enligt vissa vetenskapliga kriterier. Det innebär bland annat att insatsen utvärderas i jämförande studier för att ta reda på om den ger bättre effekt än andra insatser eller ingen insats alls. Idealet är randomiserade kontrollerade studier där fördelningen av försökspersoner sker helt slumpmässigt till experiment- och kontrollgrupp.

I denna rapport beskrivs i vilken omfattning som doktorander från de vetenskapliga disciplinerna socialt arbete och psykologi forskat om sociala interventioners effekter. Doktorsavhandlingar utgör en viktig del av dessa discipliners vetenskapliga produktion och av deras utbildning av forskare. Studien granskar samtliga avhandlingar i socialt arbete (142) och i psykologi (367) som publicerades under perioden 1997–2006.

Få av de granskade avhandlingarna innehåller studier av interventioners effekter; 11 procent inom disciplinen socialt arbete och 14 procent inom psykologi. Det märks ingen ökning av effektutvärderingar under den studerade tioårsperioden.

Effektutvärderingarnas kvalitet analyserades med fokus på fyra aspekter: forskningsdesign, interventionens replikerbarhet samt utfallsmåttens specificitet respektive fokus (primärt eller sekundärt i relation till insatsens syfte). Resultatet visar att en olämplig forskningsdesign ofta har använts. För disciplinen socialt arbete fanns det endast tre avhandlingar och för psykologi 19 avhandlingar med en så kallad kontrollerad design (jämförande studie med för- och eftermätning eller randomiserad kontrollerad studie). Samtliga randomiserade kontrollerade studier i materialet fanns i psykologiska avhandlingar. Utfallsmåttens specificitet brast också ofta i avhandlingarna från socialt arbete. Däremot innehöll avhandlingarna i allmänhet tillräcklig information om interventionen för att det ska vara möjligt att upprepa den och fokus låg på mått som var primära för insatsen.

Resultatet av den granskning som redovisas i denna rapport bedöms försvåra införandet av en evidensbaserad praktik i socialt arbete.

Sökord: effektutvärdering, programutvärdering, experiment, kvasiexperiment, doktorsavhandling, socialt arbete, psykologi.

Inledning

Våren 2008 presenterades utredningen *Evidensbaserad praktik inom socialtjänsten – till nytta för brukaren* (SOU 2008:18). I den anges att en evidensbaserad praktik ska vara det långsiktiga målet för socialtjänsten. Därefter har regeringen och Sveriges kommuner och Landsting slutit en överenskommelse om ett gemensamt arbete mot en evidensbaserad praktik.

Ett evidensbaserat socialt arbete baseras på en sammanvägning av brukarens erfarenheter, den professionelles expertis samt bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap. Hur informationen från dessa källor vägs samman bestäms av det nationella och lokala sammanhanget, till exempel lagstiftning, riktlinjer och tillgängliga resurser¹.

Med intervention avses (1) en åtgärd som riktar sig till en klient och som syftar till att uppnå ett visst mål för den klienten (t ex minska eller förebygga psykiska eller sociala problem), (2) som sammanfattas i form av en skriftlig eller muntligt överförbara kunskap, (3) som görs tillgänglig genom utbildning, undervisning, handledning eller självstudier, samt (4) som tar sig konkret uttryck i form av personliga färdigheter hos utövaren (behandlaren etc).

För att en intervention (metod, insats, arbetssätt) ska kunna kallas evidensbaserad krävs det enligt utredningen att den har prövats enligt vissa vetenskapliga kriterier². I denna rapport beskrivs i vilken omfattning som doktorander från de vetenskapliga disciplinerna socialt arbete och psykologi forskat om interventioners effekter. Disciplinen socialt arbete har valts på grund av dess direkta koppling till professionellt socialt arbete, medan psykologi har valts eftersom ämnet har en nära anknytning till socialt arbete. Doktorsavhandlingar utgör en viktig del av respektive disciplins vetenskapliga produktion och av dess utveckling av forskarkompetens. Avhandlingarna säger något om vilken typ av forskning som kan förväntas av de disputerade forskarna i framtiden.

Effektutvärderingar – forskning om interventioners effekter

Att människor förändras efter en intervention är inget säkert bevis för att interventionen har haft effekt eftersom förändring hör till normalt mänskligt liv. För att kunna bedöma om en intervention har haft effekt krävs en utvärdering som genom sin utformning kontrollerar för vad som skulle ha hänt om interventionen *inte* hade givits. Viktiga delar i en sådan utvärdering är att det finns en jämförelsegrupp som får en annan intervention, eller ingen alls (kallad kontroll- eller jämförelsegrupp) samt att de som deltar i utvärderingen undersöks både före och efter interventionen³.

¹ Jergeby & Sundell, 2008.

² SOU 2008:18.

³ T.ex. Flay m.fl., 2005; Rossi & Freeman, 1993; Shadish m.fl., 2002.

Ett av de allvarligaste hoten mot en utvärderings tillförlitlighet är att de undersökta grupperna är olika redan från början, till exempel i förutsättningar att svara på en intervention. Förändringar som sker över tid i respektive grupp kan då bero på de ursprungliga skillnaderna mellan grupperna och inte på skillnader i interventionen. En förmätning ger information om huruvida grupperna är lika eller inte. Det bästa sättet att kontrollera för ursprungliga skillnader mellan grupper är att använda en randomiserad utvärderingsdesign, det vill säga att låta slumpen avgöra vilka som får en intervention och vilka som inte får den, alternativt får en annan intervention. I teorin gör slumpen att de undersökta grupperna i genomsnitt blir lika varandra i allt utöver skillnaden i intervention.

Det är inte alltid möjligt att undersöka interventioners effekter med hjälp av ett randomiserat experiment. Ett alternativ är då att göra en så kallad kvasiexperimentell studie med en jämförelsegrupp. I en sådan studie sker inte fördelningen av individer till interventions- respektive kontrollgrupp genom randomisering.

Erfarenheter visar att med utvärderingar som saknar jämförelsegrupp respektive förmätning ökar risken för felaktiga slutsatser om den studerade interventionens effekter⁴. Sådana utvärderingar ger i allmänhet väsentligt svagare möjlighet att värdera en interventions effekter⁵.

Det är i sammanhanget viktigt att påpeka att andra typer av utvärderingsdesigner kan vara relevanta när man inte i första hand är ute efter att ta reda på vilka effekter en intervention har.

Effektutvärderingar av sociala interventioner

Det råder en generell brist på kunskap om sociala interventioners effekter. Det gäller inte bara socialt arbete utan även andra områden som berör sociala interventioner, till exempel psykologiska och psykiatriska interventioner, kriminalvård och pedagogik. Inom klinisk medicin fanns det 1999 cirka 200 000 randomiserade kontrollerade studier internationellt. Inom socialt arbete, psykologi, kriminologi och pedagogik sammanslaget fanns endast cirka 10 000⁶. Idag uppgår antalet till cirka 500 000 inom medicin och till uppskattningsvis 15 000 inom övrig människovårdande verksamhet.

Den övervägande andelen forskning inom socialt arbete har ett annat syfte än att utvärdera sociala interventioner. Haluk Soydan (2008) uppskattar andelen till mindre än en (1) procent. Ett åskådliggörande exempel på bristen på effektutvärderingar är en systematisk översikt över forskning om interventioner för kvinnor som utsatts för våld i nära heterosexuella relationer⁷. Av 5 926 träffar i olika databaser var endast fem (0,1 %) effektutvärderingar som genomförts med jämförelsegrupp och en för- och eftermätning.

Tidigare granskningar av svensk forskning inom disciplinen socialt arbete har visat att de flesta vetenskapliga arbeten behandlar andra frågor än interventioners effekter. En genomgång av 581 C- och D-uppsatser inom socio- nomutbildningar från sju socialhögskolor under perioden 1977–97 visar

⁴ T.ex. Weisburd m.fl., 2001.

⁵ T.ex. Shaddish m.fl., 2002.

⁶ Shepherd, 2007.

⁷ Anttila, 2008.

exempelvis att endast en tredjedel rörde sociala arbetsmetoder och att bara ungefär fem procent av C-uppsatserna och 12 procent av D-uppsatserna hade inslag av utvärdering⁸. Dellgran och Höjer (2000) har också granskat samtliga 89 avhandlingar i socialt arbete till och med 1998. Resultatet visar att 26 av avhandlingarna (29 %) behandlat sociala arbetsmetoder men att man endast i åtta av dessa har använt helt eller delvis kvantitativa metoder, vilket är en förutsättning för att kunna uttala sig om en metods effekter. Det betyder att i bästa fall nio procent av de tidiga svenska avhandlingarna i socialt arbete genererat tillräckligt säker kunskap om vilka effekter en viss metod har haft.

Internationell forskning om socialt arbete från 1990-talet ger en likartad bild. Rosen m.fl. (1999) har granskat 1 849 artiklar, i huvudsak nordamerikansk forskning, från 13 vetenskapliga tidskrifter som behandlat socialt arbete. Av artiklarna var knappt hälften, 863 (47 %), forskningsartiklar. Av dessa handlade 15 procent om interventioners effekter. Av de senare var det emellertid endast knappt hälften som beskrev interventionen på ett sådant sätt att den gick att säkert identifiera och därmed också vara till nytta för professionella. Det betyder att endast 53 av alla 1 849 artiklar – tre procent – var sådana att de kunde informera praktiken om interventioners effekter. Kindler (2008) har gjort en liknande granskning av tysk forskning om socialt arbete. Av mer än 500 studier var endast två kontrollerade studier. Även om interventioner utvärderats på ett tillförlitligt sätt i andra samhällen är det inte självklart att resultaten även gäller i det svenska samhället. Det finns exempel på att förväntat positiva effekter uteblivit när interventioner har utvärderats i Sverige⁹. Det är därför viktigt att genomföra effektutvärderingar i en svensk kontext.

Syfte

Studien har två syften:

1. Att undersöka i vilken omfattning som avhandlingar i socialt arbete och i psykologi innefattar undersökningar av sociala insatsers effekter för klienter/brukare (s.k. effektutvärderingar).
2. Att granska kvaliteten i dessa effektutvärderingar utifrån vissa kriterier.

⁸ Dellgran & Höjer, 1999.

⁹ T.ex. Andréé Löfholm m.fl., 2009; Burns m.fl., 2007; Sussman m.fl., 2008.

Metod

Avhandlingar

Även om forskningsämnet socialt arbete i Sverige är gammalt i ett central-europeiskt perspektiv är det relativt ungt som akademisk disciplin. Forskningsområdet etablerades formellt i Sverige 1977 och den första professuren tillsattes 1979¹⁰. Idag bedrivs forskarutbildning vid sju universitet, varav två är relativt nystartade (tabell 1).

Tabell 1. Antal avhandlingar i socialt arbete och i psykologi 1997– 2006.

Socialhögskola/ Universitet	Avhandlingar i socialt arbete	Avhandlingar i psykologi
Göteborg	38	81
Linköping	-	15
Lund	41	73
Mittuniversitetet	1	-
Stockholm	31	102
Umeå	24	22
Uppsala	-	64
Växjö	1	-
Örebro	6	10
Samtliga	142	367

Den vetenskapliga disciplinen psykologi har en äldre tradition än socialt arbete. Forskningsområdet etablerades formellt i Sverige 1948 i och med den första professuren i ämnet, och samma år tillkom den Psykologiska institutionen vid Uppsala universitet¹¹. Även i denna disciplin bedrivs forskarutbildning vid sju universitet.

Studien omfattar avhandlingar publicerade vid samtliga institutioner för socialt arbete respektive psykologi, där doktorsavhandlingar har publicerats under åren 1997–2006. Arbetet med att identifiera avhandlingarna har utförts i samarbete med Socialstyrelsens bibliotekarier genom att söka på institutionernas webbsidor, i LIBRIS, som är en gemensam katalog för bibliotek vid de svenska universiteten och högskolorna samt i universitetens Digitala vetenskapliga arkiv (DiVA). Det senare är en gemensam söktjänst och ett öppet arkiv för forskningspublikationer och studentuppsatser producerade vid 24 svenska lärosäten. Arbetet med att identifiera avhandlingarna har inneburit en del problem eftersom det på flera institutioner funnits olika uppgifter på webbsidan respektive bibliotekets litteraturlistor. Vad gäller

¹⁰ Högskoleverket, 2003.

¹¹ Institutionen för psykologi, 2001.

socialt arbete överensstämmer denna förteckning med Brunnbergs (2009) sammanställning över avhandlingar i socialt arbete.

Totalt omfattar studien 142 avhandlingstitlar i socialt arbete och 367 i psykologi som publicerats under åren 1997–2006 (tabellerna 1–2). Avhandlingarna i socialt arbete var i allmänhet (84%) skrivna på svenska medan de i psykologi sällan var det (9%). En förteckning över avhandlingarna finns i bilagorna 1 och 2.

Tabell 2. Antal avhandlingar i socialt arbete och i psykologi under perioden 1997–2006.

Socialhögskola/ Universitet	Avhandlingar i socialt arbete	Avhandlingar i psykologi
1997	10	33
1998	13	30
1999	12	30
2000	11	31
2001	17	43
2002	15	46
2003	13	46
2004	16	39
2005	17	35
2006	18	34
Samtliga	142	367

Kategorisering

Avhandlingarna har kategoriserats i två steg. Först granskades samtliga avhandlingar för att identifiera dem vars syfte var att granska interventioners effekter (effektutvärdering). I de flesta fall kunde detta göras med hjälp av avhandlingarnas sammanfattningar (abstracts). I de fall där det inte framgick av sammanfattningen huruvida avhandlingen innefattade någon effektutvärdering, granskades avhandlingen i fulltext. Avhandlingar som omfattat effektutvärderingar har kodats som detta även om de parallellt har haft andra syften.

I steg två undersöktes de avhandlingar som helt eller delvis innefattade effektutvärderingar och dessa granskades i fulltext. Granskningen avsåg fyra aspekter av effektutvärderingarnas kvalitet.

Samtliga kategoriseringar baseras på definitioner från Rosen med kollegor (1999).

Identifikation av effektutvärderingar

De avhandlingar som enligt syftet undersökt effekterna av en intervention (metod, insats, arbetssätt, lagstiftning) i försöksliknande eller ordinarie verksamhet har kodats som en effektutvärdering. Dessutom krävdes att interventionen hade relaterats till ett eller flera resultatmått för klienter. Exempel på studier som kodats som effektutvärderingar är de som granskat effekterna av klientfokuserade stödinterventioner och färdighetsträning. Däremot ingår inte studier av utbildning av professionella eller av organisa-

tionsförändringar, såvida de inte relaterats till utfallsmått för klienter. Typ av utvärderingsdesign har inte heller använts som kriterium för urvalet.

Effektutvärderingarnas kvalitet

Fyra aspekter av effektutvärderingarnas kvalitet har granskats. I de fall då flera effektutvärderingar har ingått i en och samma avhandling, har den utvärdering som haft säkrast forskningsdesign granskats (se nedan).

Forskningsdesign. Forskningsdesign har kodats i fem grupper, som representerar olika grader av säkerhet för tolkning av resultaten.

Fallstudie. Studie som omfattar en eller enstaka individer och som saknar statistiska analyser av eventuella samband mellan intervention och utfall för klienten.

Sambandsstudie. Studie där data samlats in vid ett tillfälle och som redovisar samband mellan två eller flera variabler.

Före- efterstudier utan jämförelsegrupp. Studie som mäter en grupp individer före och efter en intervention. Ingen jämförelsegrupp.

Jämförande studie med eftermätning. Studie där det finns en jämförelsegrupp men där endast en eftermätning genomförs.

Jämförande studie med för- och eftermätning. Studie som innehåller både jämförelsegrupp och för- och eftermätning.

Randomiserad kontrollerad studie. Studie med jämförelsegrupp och för- och eftermätning och där forskaren låter slumpen (randomisering) avgöra vilken grupp som försökspersonerna placeras i.

De två sistnämnda typerna av effektutvärderingar brukar kallas *kontrollerade*.

Datas specificitet. Med *hög specificitet* avses standardiserade test, medicinska observationer (t.ex. blodprov), registerdata (t.ex. försörjningsstöd). Övriga typer av data har kodats som *lägre specificitet* (t.ex. ickestandardiserade test, osystematiska observationer, ostrukturerade intervjuer).

Interventionens replikerbarhet. För att en effektutvärdering ska kunna ge värdefull information till professionella måste de studerade interventionerna vara så väl beskrivna att de går att upprepa. En intervention kodades som replikerbar om den var tillräckligt detaljerat beskriven för att kunna implementeras med hög programtrohet av personer som inte varit involverade i studien, alternativt om den hänvisade till en publicerad manual eller referens där interventionen beskrivs. Som icke replikerbara interventioner kodades allmänna beskrivningar (t.ex. miljöterapi, kognitiv beteendeterapi och systemorienterad terapi).

Typ av utfall. Med *primära utfall* avses utfallsmått som avser det som behandlingen syftar till att påverka. Med *sekundära utfallsmått* menas allt övrigt. Om behandlingen syftar till att minska alkoholmissbruk är det primära utfallsmåttet alkoholkonsumtion, medan exempelvis självförtroende, tvångsvård och klientens tillfredsställelse med behandlingen är sekundära utfallsmått.

Överensstämmelse mellan kategoriserare

För samtliga kategoriseringar har två av varandra oberoende kodare kategoriserat samtliga respektive ett slumpvis urval av avhandlingar. Vid oklarheter eller vid avvikande uppfattningar diskuterade granskarna tills de kom fram till en samstämmig bedömning. Följande överensstämmelser erhöles:

- Avhandlingar som innehöll effektutvärderingar: 97 procent, Kappa ($N = 509$) = .87, $p < .0001$
- Forskningsdesign: 100 procent, Kappa ($n = 20$) = 1.0, $p < .0001$
- Replikerbarhet av interventionen: 89 procent, Kappa ($n = 20$) = .73, $p < .001$
- Utfallsmåttens specificitet: 100 procent, Kappa ($n = 20$) = 1.0, $p < .0001$
- Direkta utfallsmått: 100 procent, Kappa ($n = 20$) = 1.0, $p < .0001$.

Resultat

Förekomst av effektutvärderingar

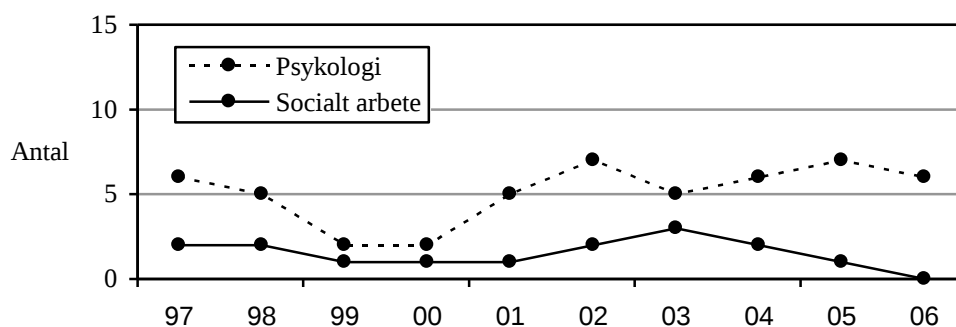
Av de 142 avhandlingarna i socialt arbete handlade 15 (11 %) helt eller delvis om interventioners effekter. Motsvarande andel för de 367 avhandlingarna i psykologi var 51 (14 %).

Bland institutionerna för socialt arbete, med totalt minst tio avhandlingar, var proportionen effektstudier ungefär lika hög för Lund, Stockholm och Umeå (13–16 %), medan Göteborg helt saknade effektstudier (tabell 3). Bland de psykologiska institutionerna hade Örebro högst andel effektutvärderingar och Linköping lägst.

Tabell 3. Avhandlingar om interventioners effekter i socialt arbete och i psykologi.

Universitet / högskolor	Socialt arbete			Psykologi		
	Avhand- lingar	Effekt- utvärd.	%	Avhand- lingar	Effekt- utvärd.	%
Göteborg	38	0	0	81	10	12
Linköping	-	-	-	15	1	7
Lund	41	6	15	73	12	16
Mittuniversitet	1	0	0	-	-	-
Stockholm	31	5	16	102	10	10
Umeå	24	3	13	22	3	14
Uppsala	-	-	-	64	11	17
Växjö	1	0	0	-	-	-
Örebro	6	1	17	10	4	40
Totalt	142	15	11	367	51	14

Det finns ingen tydlig trend i förekomst av effektutvärderingar över tid bland avhandlingarna i socialt arbete och psykologi (figur 1). Notera att det totala antalet avhandlingar i psykologi (inkl. de som inte är effektutvärderingar) var något färre den första femårsperioden (167) än den andra (200).

Figur 1. Antal effektutvärderingar bland avhandlingar inom socialt arbete och psykologi.

Effektutvärderingars kvalitet

De fortsatta analyserna baseras på de 15 avhandlingarna i socialt arbete respektive de 51 avhandlingarna i psykologi som inkluderat effektutvärderingar.

Utvärderingsdesign

De två typer av design som ger säkrast underlag för slutsatser om interventioners effekter – jämförande studier med för- och eftermätning samt randomiserade kontrollerade studier (RCT) – var ovanliga bland avhandlingarna i socialt arbete (tabell 4). Tre av 15 effektstudier i socialt arbete var av sådant slag att de normalt sett kan fungera som underlag för professionella i deras val av arbetssätt, men inte en enda var en RCT-studie. Det motsvarar två procent av samtliga 142 avhandlingar i socialt arbete.

Bland avhandlingarna i psykologi var 19 av 51 (37 %) jämförande studier med för- och eftermätning eller randomiserade kontrollerade studier. Det motsvarar fem procent av samtliga 367 avhandlingar.

Tabell 4. Studiedesign i avhandlingar om interventioners effekter.

Studiedesign	Socialt arbete		Psykologi	
	Antal	%	Antal	%
Fallstudier	9	60	5	10
Sambandsstudier	0	0	9	18
Före-efterstudier utan jämförelsegrupp	2	13	14	27
Jämförande studier med eftermätning	1	7	4	8
Jämförande studier med för- och eftermätn.	3	20	9	18
Randomiserade kontrollerade studier (RCT)	0	0	10	20
Totalt	15	100	51	100

Datas specificitet

För att en utvärdering ska ha hög trovärdighet krävs det att den information som ligger till grund för analyserna har samlats in med tillförlitliga metoder. Detta gällde för 33 procent av avhandlingarna i socialt arbete och 82 procent av avhandlingarna i psykologi.

Interventionens replikerbarhet

För att en effektutvärdering ska kunna ge värdefull information till professionella måste de studerade interventionerna vara så utförligt beskrivna att de går att upprepa. Av de interventioner som beskrevs i effektutvärderingarna var 73 procent i socialt arbete och 75 procent i psykologi replikerbara.

Primära och sekundära utfallsmått

För att utfallsmått ska vara trovärdiga ska de mäta det som interventionen avser att påverka. Det gjordes i samtliga 15 avhandlingar i socialt arbete och i 50 av de 51 avhandlingarna i psykologi.

Sammanvägd beskrivning av kvalitet

Av de 15 avhandlingarna i socialt arbete som inkluderade effektutvärderingar uppfyllde tre samtliga fyra undersökta kriterier för kvalitet (tabell 5). Det motsvarar två procent av samtliga 142 avhandlingar. Bland de 51 avhandlingarna i psykologi uppfylldes samtliga undersökningskriterier i 18 avhandlingar, vilket motsvarar fem procent av samtliga 367 avhandlingar.

Tabell 5. Sammanvägd beskrivning av kvalitet.

Kvalitetsmått	Socialt arbete (n = 15)		Psykologi (n = 51)	
	Antal	%	Antal	%
Kontrollerad utvärderingsdesign	3	20	19	37
Hög specificitet på utfallsmåtten	5	33	42	82
Replikerbar intervention	11	73	38	75
Primära utfallsmått	15	100	50	98
Samtliga ovanstående	3	20	18	35

Diskussion

Studiens syfte var att undersöka hur många doktorsavhandlingar i socialt arbete och i psykologi som behandlar sociala interventioners effekter. Granskningen omfattar samtliga avhandlingar i dessa två discipliner under perioden 1997–2006; totalt 142 avhandlingar i socialt arbete och 367 i psykologi. Analysenheten i denna studie har varit avhandlingar. De flesta avhandlingar omfattar flera delstudier; antalet delstudier således väsentligt större än antalet avhandlingar.

Det ska betonas att denna granskning inte behandlar värdet av avhandlingar i socialt arbete respektive psykologi. Vår uppfattning är dock att den belyser många viktiga frågeställningar.

Tre slutsatser kan dras av granskningen. Den *första* slutsatsen är att relativt få doktorsavhandlingar har undersökt sociala interventioners effekter; 11 procent i socialt arbete respektive 14 procent i psykologi. Vad gäller avhandlingar i socialt arbete bekräftar det tidigare svensk¹² och internationell forskning¹³, som visat att effektutvärderingar är ovanliga inom disciplinerna.

Den *andra* slutsatsen är att majoriteten av effektutvärderingarna håller relativt låg kvalitet. Det gäller framför allt i valet av design, där det för den undersökta tioårsperioden endast fanns tre avhandlingar i socialt arbete som hade en så kallad kontrollerad design (jämförande studie med för- och eftermätning eller randomiserad kontrollerad studie) och 19 avhandlingar i psykologi. Samtliga randomiserade kontrollerade studier i materialet fanns i psykologiska avhandlingar. En brist, som främst avser socialt arbete, är att de använda datainsamlingsinstrumenten kan antas ha relativt låg tillförlitlighet. Även detta resultat ligger i linje med internationell forskning¹⁴. Där- emot beskrev så gott som samtliga effektutvärderingar replikerbara interventioner och använde relevanta utfallsmått för interventionernas effekter.

Den *tredje* slutsatsen är att effektutvärderingar inte har blivit vanligare bland doktorander i socialt arbete respektive psykologi under perioden 1997–2006. Resultatet står i motsats till det påtagligt ökade intresset, både nationellt och internationellt, för effektutvärderingar under samma period. Det är ett oroande resultat eftersom en förändring i forskarutbildningen ger resultat först efter fyra års doktorandutbildning. Redan 1995 konstaterade Karin Tengvald, som då var chef för Centrum för utvärdering av socialt arbete (CUS), att förutsättningarna för en snabb utveckling av den metodologiska skolningen inom socialt arbete var dåliga eftersom de forskare som ansvarade för forskarutbildning visat brist på intresse för denna typ av forskning. Någon förändring i synen på effektutvärderingar verkar således inte ha skett. Att döma av ett uttalande våren 2009 i tidskriften Socionomen

¹² Dellgran & Höjer, 1999; 2000.

¹³ Rosen m.fl., 1999; Kindler, 2008.

¹⁴ Rosen m.fl., 1999.

av docent Verner Denvall, Socialhögskolan i Lund, antyds inte heller någon förändring för framtiden: "Den akademiska forskningen har som sin främsta uppgift att bedriva grundforskning /.../ Tillämpad forskning är problematisk för den akademiska forskningen generellt. Dels skapar den ett beroende mellan uppdragsgivare och forskare, vilket nästan dagligen uppmärksammas inom till exempel medicinsk forskning. Dels är inte resultaten som uppdragsgivaren vill ha direkt användbara för publicering i någon vetenskaplig tidskrift..."¹⁵.

Att inriktningen på forskarutbildningen har betydelse för de doktorandernas fortsatta forskarverksamhet efter disputationen visas av IMS löpande inventeringar av svenska effektutvärderingar¹⁶. Bland de totalt 109 avslutade eller pågående svenska effektutvärderingar av sociala interventioner som identifierats i september 2009 kommer endast fem försteförfattare från disciplinen socialt arbete (varav en och samma forskare ansvarat för fyra av utvärderingarna). Sedan 1980 har mer än 250 doktorander disputerat i ämnet socialt arbete. Antalet försteförfattare från disciplinen psykologi är 48. Av övriga försteförfattare kommer många från olika typer av medicinska discipliner. Detta kan tolkas som att den skillnad i designval som framkommit mellan socialt arbete och psykologi också avspeglar sig i fortsatt forskning efter disputationen.

Sammantaget kan resultaten tolkas som att få doktorander har utbildats praktiskt i att studera effekter av sociala interventioner. Det gäller särskilt disciplinen socialt arbete. Detta har konsekvenser för regeringens ambition att socialtjänsten ska bedriva en evidensbaserad praktik, eftersom en sådan förutsätter att effektutvärderingar genomförs så att evidensbaserade interventioner kan identifieras.

Effektutvärderingarnas kvalitet analyserades med fokus på centrala faktorer som design, datainsamlingsmetodernas tillförlitlighet och interventionernas replikerbarhet. Analyserna hade kunnat vara mer inträngande, exempelvis genom att utgå från Cochrane Collaborations handbok¹⁷. Kunskapen om hur effektutvärderingar bör bedrivas har förbättrats sedan millennieskiftet – och fortsätter att göra så. En mer noggrann granskning skulle ha inneburit att vi granskat gårdagens forskning med dagens kriterier.

Avslutningsvis ska nämnas att det finns andra discipliner som också är intressanta för ett evidensbaserat socialt arbete, till exempel socialmedicin, sociologi och kriminologi.

¹⁵ Blomgren, 2009, s. 24.

¹⁶ www.evidens.nu

¹⁷ Higgins & Altman, 2008.

Referenser

- Andrée Löfholm, C., Olsson, T., Sundell, K. & Hansson, K. (in press). Multisystemic Therapy with conduct disordered youth: stability of treatment outcomes two years after intake. *Evidence & policy*.
- Anttila, S. (2008). Systematiska översikter. Ingår i U. Jergeby (red.) *Evidensbaserad praktik i socialt arbete* (s. 47–87). Stockholm: Gothia/IMS.
- Blomgren, C. (2009). Forskning och praktik: två sidor av socialt arbete. *Socionomen*, 1, 20–25.
- Brunnberg, E. (2009). Samtliga avhandlingar i socialt arbete. Göteborgs universitet, Lunds universitet, Mithögskolan, Stockholms universitet, Umeå universitet, Växjö universitet och Örebro Universitet 1980 – maj 2009. Örebro universitet. Nedladdad 14 juli 2009 från www.oru.se/oru-upload/Institutioner/BeteendeSocialR%C3%A4ttsvetenskap/Dokument/Forskning/Socialt_arbete/SAMTLIGA%20AVHANDLINGAR%20I%20SOCIALT%20ARBETE%20UPPDATERAD.pdf
- Burns, T., Catty, J., Dash, M., Roberts, C. & Lockwood, A. (2007). Use of intensive case management to reduce time in hospital in people with severe mental illness: systematic review and meta-regression. *British medical journal*, 335, originally published online 13 Jul 2007.
- Dellgran, P. & Höjer, S. (1999). När studenten själv får välja. *Socionomen*, 5, 30-48.
- Dellgran, P. & Höjer, S. (2000). Kunskapsbildning, akademisering och professionalisering i socialt arbete. Göteborgs universitet: institutionen för socialt arbete.
- Flay, B.R., Bilging, A., Boruch, R.F., Castro, F.G., Gottfredson, D., Kellam, S., Mościcki, E.K., Schinke, S., Valentine, J.C. & Ji, P. (2005). Standards of evidence. Criteria for efficacy, effectiveness and dissemination. *Preventions science*, 6, sid. 151–175
- Higgins, J. P. T., & Altman, D. G. (2008). Chapter 8: Assessing risk of bias in included studies. Ingår i J. P. T, Higgins & S. Green (red.). *Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions Version 5.0.0* (updated February 2008). The Cochrane Collaboration.
- Högskoleverket (2003). Socialt arbete. En nationell genomlysning av ämnet (Högskoleverkets rapportserie 2003:16R). Stockholm: Högskoleverket.
- Institutionen för psykologi (2001). Institutionens historia – Psykologi vid Uppsala universitet. Uppsala universitet.
- Jergeby, U. & Sundell, K. (2008). Evidensbaserat socialt arbete. I U. Jergeby (red.), *Evidensbaserad praktik i socialt arbete* (s. 11-18). Stockholm: Gothia/IMS.

- Kindler, H. (2008). Developing Evidence-Based Child Protection Practice: A View From Germany. *Research on Social Work Practice*, 18, 319-324.
- Rosen, A., Proctor, E. K., & Staudt, M. M. (1999). Social work research and the quest for effective practice. *Social Work Research*, 23, 4-15.
- Rossi, P. & Freeman, H. (1993). *Evaluation. A systematic approach* (5th edition). Newbury Park, Ca: Sage.
- Shadish, W. R., Cook, T. D. & Campbell, D. T. (2002). *Experimental and quasi-experimental designs for generalized causal inference*. Boston: Houghton Mifflin company.
- Sussman, S., Unger, J. B. & Palinkas, L. A. (2008). Country Prototypes and Translation of Health Programs. *Evaluation & the Health Professions*, 31, 110-123.
- Shepherd, J. (2007). The production and management of evidence for public service reform. *The policy press*, 3, 231-251.
- Soydan, S. (2008). Producing Knowledge for Evidence-Based Practice and the Future of Social Work Research. I: Inge Bryderup (Editor), *Diversity of Research Methods and Approaches in Production of Knowledge in Evaluation of Social Work Practice*. Århus: AAarhus University Press.
- Sussman, S., Unger, J B., & Palinkas, L. A. (2008). Country Prototypes and Translation of Health Programs. *Evaluation & the Health Professions*, 31, 110-123.
- Tengvald, K. (1995). Behov av resultatorienterad kunskapsutveckling i socialt arbete. Bilaga 6 i SOU 1995:58 *Kompetens- och kunskapsutveckling*. Delbetänkande av socialtjänstkommittén.
- Weisburd, D., Lum, C. M. & Petrosino, A. (2001). Does research design affect study outcomes in criminal justice? *Annals of the American academy*, 578, 50-70.

Bilaga 1. Doktorsavhandlingar i socialt arbete mellan 1997–2006

Nr	Titel	Författare	År
Göteborgs universitet			
32	The living conditions of young people in Sweden. On the crisis of the 1990s, social conditions and health.	Hagquist, Curt	1997
34	Bakom kulisserna En socialpsykologisk studie av en förening.	Brännberg, Tore	1998
35	Lättskötta och följsamma. Tidsbilder av ett sjukhem och dess patienter.	Framme, Gunilla	1998
36	Emotioner, sociala band och ritualer En kvalitativ analys av narkotikakarriärer.	Lindberg, Odd	1998
37	Kuratorn förr och nu. Sjukhuskuratorns arbete i ett historiskt perspektiv.	Olsson, Siv	1999
39	Rummet, mötet och ritualerna En studie av socialbyrå, klientarbetet och klientskapet.	Billquist, Leila	1999
38	En omsorgstriad. Om relationer mellan omsorgsmottagare, vårdbiträden och hemtjänstassistenter.	Gustafsson, Gerd	1999
40	Vi er internasjonale. En studie av invandrerkvinnors vardagsliv i krysspress medlom underordning og frigjøring.	Nilsen, Sigrun	1999
41	Fallna löv. Om coping vid förlust av barn.	Rönmark, Lars	1999
67	Kunskapsbildning, akademisering och professionalisering i socialt arbete. Kunskapandets villkor och gestalt. En studie av uppsatser i socionomutbildningen 1977–97.	Dellgran, Peter & Höjer, Staffan	2000
66	Barndom i länkade familjesystem. Om samhörighet och åtskillnad.	Larsson Sjöberg, Kristina	2000
65	Kropp, varande och mening i ett sjukgymnastiskt perspektiv.	Rosberg, Susanne	2000
64	Normalisering och kategorisering. Om handikappsideologi och välfärdspolitik i teori och praktik för personer med utvecklingsstörning.	Tideman, Magnus	2000
69	Fosterfamiljens inre liv.	Höjer, Ingrid	2001
68	Finnkampen – En studie av finska mäns liv och sociala karriärer i Sverige.	Kuosmanen, Jari	2001
63	Mäns föräldraskap – Om mäns upplevelser och erfarenheter av faderskapet.	Plantin, Lars	2001
43	Skilda världar ? – En studie av narkotikamissbrukares sociala relationer och sociala nätverk.	Skårner, Anette	2001
42	Till förortens försvar.	Törnquist, Anders	2001
44	Öppna rum – Om ungdomarna, staden och det offentliga livet.	Andersson, Björn	2002

45	Arbetslöshetens olika ansikten – Fyra studier om arbetslöshetens sociala och hälsomässiga yttringar.	Rantakeisu, Ulla	2002
46	Vardagslivets arenor – Om människor med utvecklingsstörning, deras vardag och sociala liv.	Ringsby Jansson, Bibbi	2002
62	Så blir det – om hjälpprocesser i socialt arbete.	Carlsson, Bengt	2003
47	I välfärdsstatens väntrum. Studier av invandrades socialbidragstagande.	Franzén, Eva	2003
59	Får jag lov?" Om sexualitet och kärlek i den nya generationen unga med utvecklingsstörning.	Löfgren-Mårtenson Lotta	2003
60	Uppbrott och förändring. När ungdomar med utvecklingsstörning flyttar hemifrån.	Olin, Elisabeth	2003
61	A different parenthood?	Starke, Mikaela	2003
58	Risky Business? – en sociosexuell studie av män som har sex med män.	Tikkanen, Ronny	2003
57	Den Dolda Triaden – Om ensamstående mödrar med söner och deras behov av stöd inom socialtjänsten.	Franséhn, Mona	2004
53	Love and sexuality on the internet.	Daneback, Kristian	2005
54	Katastrofer och män. Explorativa undersökningar av ett komplext förhållande.	Folkesson, Per	2005
33	Brunetter och Blondiner – Om ungdom och sexualitet i det mångkulturella Sverige.	Forsberg, Margareta	2005
55	Ungdomsvård på hemmaplan. Idéerna – Framväxten – Praktiken.	Forkby, Torbjörn	2005
56	Vagabond MC – Gemenskap, manlighet och marginalitet. En studie av en västsvensk bikerklubb.	Grundvall, Stig	2005
51	Brist på manliga förebilder. Dekonstruktion av en föreställning och dess praktik.	Johansson, Helena	2006
49	Ett reflexivt syskonskap – en studie om att växa upp tillsammans med fostersyskon.	Nordenfors, Monica	2006
48	Familjebilder. Om klientfamiljer, kontaktfamiljer och idealfamiljer.	Regnér, Margareta	2006
52	Egenorganisering bland fattiga. En studie av initiativ, mobilisering og betydning av Fattighuset.	Seim, Sissel	2006
50	Mötesplatser på landsbygden. Om äldre människor, gemenskap och aktiviteter.	Svensson, Lars	2006
Lunds universitet			
74	Beskyttelse av barndommen. Socialförvaltnings risikovurdering og indgreb.	Egelund, Tine	1997
76	Vänskap och organisering. En studie av Fountain House-rörelsen.	Meeuwisse, Anna	1997
98	Bilden av den "Hotfulla ungdomen". Om ungdomsproblem och om fastställandet och upprätthållandet av samhällets moraliska gränser.	Ohlsson, Lars B	1997
101	Tankefigurer i socialt arbete. Operationalisering och reflektion.	Steen, Immanuel	1997
100	Burnout?	Söderfeldt, Marie	1997
103	När smärtan blir en del av livet. Livsomställning vid kro-	Gullacksen,	1998

	nisk sjukdom och funktionshinder	Ann-Christine	
71	Uppfostringsanstalten Om tvång i föräldrars ställe	Levin, Claes	1998
104	De hjälper oss tillrätta Normaliseringsarbete, självbestämmande och människor med psykisk utvecklingsstörning	Mallander, Ove	1998
99	Vardag i olika världar Om dementa och vårdbiträden på tre gruppboenden	Melin Emilsson, Ulla	1998
102	Stadsbarndom. Om barns vardag i en modern förort	Rasmusson, Bodil	1998
73	Privat och offentligt i svensk alkoholistvård. Arbetsfördelning, samverkan och styrning under 1900-talet.	Stenius, Kerstin	1999
105	“Social Work” and Missionary Work as Part of the Power Game	Wallin Weihe, Hans- Jorgen	1999
72	Quality of Life among Disability Pensioners with Musculoskeletal Disorders. Studies in a geographically defined population in Sweden	Edén, Lena	2000
77	Arbetsgivare och pensioner. Industrierbetsgivarna och tjänstepensioneringen i Sverige 1900–1948	Harrysson, Lars	2000
106	Män, kvinnor & omsorg. En studie av omsorg som begrepp och handling i mans- och kvinnodominerade yrken	Nilsson Motevasel, Ingrid	2000
108	En postmoderne helgen? – om motiver til frivillighed	Habermann, Ulla	2001
97	Planering eller frigörelse? En studie om bemyndigande	Jarhag, Sven	2001
139	I det sociala medborgarskapets skugga Rätten till socialbidrag under 1980- och 1990-talen	Johansson, Håkan	2001
79	Det moderna åldrandet Pensionärsorganisationernas bilder av äldre 1941–1999	Jönson, Håkan	2001
107	I stället för fängelse? En studie av vårdande makt, straff och socialt arbete i frivård	Svensson, Kerstin	2001
96	A Society with or without Drugs? Continuity and change in drug policies in Sweden and the Netherlands	Tops, Dolf	2001
92	Självmodersförsök bland narkotikamissbrukare	Johnsson, Eva	2002
138	Skapande av femininitet – om kvinnor i missbrukarbehandling	Laanemets, Leili	2002
84	Ny situation Ny organisation Gatutidningen Situation Sthlm 1995–2000	Magnusson, Jan	2002
95	Zigenarfrågan. Intervention och romantik	Montesino Parra, Norma	2002
94	Krisgrupper och spontant stöd – om interventioner efter branden i Göteborg 1998	Nieminen Kristofersson, Tuija	2002
93	Anbringelse af etniske minoritetsbørn – om socialarbejderes vurderinger og handlinger	Skytte, Marianne	2002
90	Ifrågasatta fäder – Olika bilder av fäder till socialt utsatta barn	Bangura Arvidsson, Maria	2003
88	Omsorg och relationer. Om det känslomässiga samspelet i hemtjänsten	Ingvad, Bengt	2003
89	Arbetslöshet, ekonomi och skam	Jönsson, Leif R	2003
91	Konturer av ett kvinnligt fält. Om missbrukande kvinnors möten i familjeliv och behandling	Trulsson, Karin	2003

87	Specialiserad biståndshandläggning inom den kommunala äldreomsorgen Genomförandet av en organisationsreform och dess praktik	Blomberg, Stefan	2004
70	Making the Poor Work Social Assistance and Activation Programs in Sweden	Giertz, Anders	2004
86	Patrullerande polisens yrkeskultur	Granér, Rolf	2004
75	Aktiveringspolitikens Janusansikte – En studie av Differentiering, Inklusion och Marginalisering	Hedblom, Agneta	2004
85	Nödvändighetens pris Konsumtion och knapphet bland barnfamiljer	Hjort, Torbjörn	2004
83	I viljan att göra det normala. En kritisk studie av genusperspektivet i missbrukarvården	Mattsson, Tina	2005
81	Liv, arbete och förändring: de första åren med kronisk ledgångsreumatism	Runesson, Ingrid	2005
82	Ledningsfunktion i omvandling: om förändringar av yrkesrollen för första linjens chefer inom den kommunala äldre- och handikappomsorgen	Wolmesjö, Maria	2005
78	Projekt som retorik och praktik. Om utvecklingsarbete på särskilda ungdomshem	Elvhage, Gudrun	2006
80	Med samarbete i sikte: om samordnade interventioner och samlokaliserade familjecentraler	Hjortsjö, Maria	2006
Mittuniversitet			
142	Tillsammans men var för sig. Om särboenderelationer mellan äldre kvinnor och män i Sverige	Ghazanfareeon Karlsson, Sofie	2006
Stockholms universitet			
3	Svenska narkotikamissbrukande kvinnor och män: missbruksförlopp och kriminalitet	Byqvist, Siv	1997
20	Socialtjänstens förutsättningar för barnavårdsarbete – en studie om villkor, påfrestningar och resultat	Oxenstierna, Gabriel	1997
2	Beyond Treatment? Widening the approach to alcohol problems and solutions	Blomqvist, Jan	1998
26	Klientdemokrati – vision och verklighet. En studie i fem kommuner	Hermansson, Anne	1998
9	Självhjälp och överlevnad – en studie av Länkarna	Kurube, Noriko	1998
27	Alkoholkontroll i brytningstid – ett kultursociologiskt perspektiv	Abrahamson, Maria	1999
16	Socialtjänstens strukturinriktade arbete – utveckling, möjligheter och hinder	Sundh, Kenneth	1999
31	Få dem att vilja – motivationsarbete inom tvångsvården av vuxna missbrukare	Billinger, Kajsa	2000
7	I skuggan av cancer – benmärgstransplantation ur ett föräldraperspektiv	Forinder, Ulla	2000
19	Barnavårdens institutioner – framväxt, ideologi och struktur	Sallnäs, Marie	2000
8	Tradition, Change and Variation, Past and Present Trends in Public Old-age Care	Trydegård, Gunbritt	2000
21	Tvingad till vård – missbrukares syn på LVM, motivation och egna möjligheter	Ekendahl, Mats	2001
22	Narkotika och alkohol i den allmänna opinionen	Hübner, Lena	2001

10	Managing the Contradictions – recovering from severe mental disorders	Topor, Alain	2001
6	Improvements in the Aging Population 1968–1991: Trends in Mobility and Dental Status	Ahacic, Kozma	2002
15	Kontroll eller handlingsfrihet? – en studie av organiserings betydelse i socialbidragsarbetet	Byberg, Ingrid	2002
17	Själv men inte ensam – om självhjälpsgrupper i Sverige	Karlsson, Magnus	2002
18	På väg ut: när ungdomar rymmer och kastas ut hemifrån – ur socialtjänstens perspektiv	Sjöblom, Yvonne	2002
11	Permanent eller tillfälliga placeringar? Om lag och verklighet vid flyttningsförbudsbestämmelsens tillämpning	Nordin, Håkan	2003
12	Skyddande förnuft – En studie om anhöriga till hjälpbehövande äldre som invandrat sent i livet	Forsell, Emilia	2004
29	According to Need? Predicting Use if Formal and Informal Care in a Swedish Urban Elderly Population	Larsson, Kristina	2004
5	Livets sista boning. Anhörigskap, åldrande och död på sjukhem	Whitaker, Anna	2004
13	”Vi vet inte vilka metoder vi ska använda” – om relationen mellan kunskap, praktik och politik när det gäller det sociala arbetet med hemlöshetsfrågor	Börjeson, Martin	2005
1	De sjukskrivna i rehabiliteringsprocessen – hinder och möjligheter	Gerner, Ulla	2005
28	Carers in the Welfare State – On Informal Care and Support for Carers in Sweden	Jegermalm, Magnus	2005
4	Att räkna med nytta – samhällsekonomisk utvärdering av socialt arbete	Jess, Kari	2005
14	Administering Poverty – Studies of intake organization and social assistance in Sweden	Minas, Renate	2005
30	Normalitetens gränser – En studie om 1900-talets mentalhygieniska diskurser	Piuva, Katarina	2005
25	Margins of Prevention – On Older Adolescents’ Positive and Negative Beliefs about Illicit Drug Use	Karlsson, Patrik	2006
23	Häktad eller omedelbart omhändertagen? – en studie om akuta frihetsberövanden av unga lagöverträdare.	Svensson, Lupita	2006
24	Den kommunala barnavården – om anmälningar, organisation och utfall.	Wiklund, Stefan	2006

Umeå universitet

109	Att skilja agnarna från vetet. Om arbetsrehabilitering av långvarigt sjukskrivna kvinnor och män.	Bäckström, Ingegärd	1997
111	Normaliseringspraktiker i det moderna samhället. En diskursanalys av åtta sociala ungdomsprojekt.	Öhlund, Thomas	1997
123	Val av livsstil. Problemungdomars sätt att hantera verklighet och konstruera identitet.	Berglund, Stig-Arne	1998
130	Marknadsorientering av socialtjänstens individ- och familjeomsorg.	Blom, Björn	1998
140	Det sociala livets drama och dess manus.	Fahlgren, Siv	1999
126	Fri från narkotika. Om kvinnor och män som har varit narkotikamissbrukare.	Kristiansen, Arne	1999

110	Vilhelmina & MRF Assistance. Mötet mellan ungdomar i glesbygd och ett modernt tjänsteföretag speglat i en klassisk tankefigur.	Dahlgren, Lena	2001
128	Liksom vinden under fågelns vingar. Om kvinnors sociala nätverksrelationer i utsatta livssituationer.	Espwall, Majen	2001
112	'Women', Welfare, Textual Politics and Critique. Different categories of 'women', the making of welfare states and emancipation in a Nordic welfare state context.	Livholts, Mona	2001
131	Att skapa rum för reflektion. Systematiska diskussionsgrupper med social omsorgs- och vårdpersonal inom särskilda boendeformer.	Forsgärde, Marianne & Westman, Berith	2002
127	Den svenska psykiatrireformen – bland brukare, eldsjälar och byråkrater.	Markström, Urban	2003
116	Flickor och pojkar i den sociala barnvården. Föreställningar om kön och sociala problem under 1990-talet.	Hamreby, Kerstin	2004
113	Protecting our children. A comparative study of the dynamics of structure, intervention and their interplay in Swedish child welfare and Canadian child protection.	Khoo, Evelyn G	2004
115	Att fördela bistånd. Om handlägningsprocessen inom äldreomsorgen.	Lindelöf, Margareta & Rönnbäck, Eva	2004
114	Making their minds up: Student's choice to study social work in Iraklio.	Papadaki, Vasi-leia	2004
129	Teater och utvecklingsstörning. En studie av Ållateatern.	Sauer, Lennart	2004
117	Tillsammans men var för sig. Om särboenderelationer mellan äldre kvinnor och män i Sverige.	Ghazanfareeon Karlsson, Sofie	2005
119	Samarbete i gränsland. Om relation och kommunikation i samarbete mellan skola och barnomsorg.	Hjelte, Jan	2005
118	High job demands, low job control, low support: Social work practice realities in public social services in Crete.	Papadaki, Eleni	2005
120	Inklusion en illusion? Om delaktighet i samhället för vuxna personer med utvecklingsstörning.	Blomberg, Barbro	2006
122	Terapeutens rätt. Rättslig och terapeutisk logik i domstolsförhandlingar.	Jacobsson, Maritha	2006
125	Adolescents' voices. Mental health, self-esteem, sense of coherence, family functioning and life attitudes in Swedish and Greek Adolescents.	Levidioti-Lekkou, Spyridoula	2006
124	Mellan kunskap och handling. Om socialsekreterares kunskapsanvändning i utredningsarbetet.	Nordlander, Lars	2006
121	Psoriasis care consumption and consequences of having psoriasis in everyday life.	Uttjek, Margaretha	2006

Växjö universitet

- 141 Samhällsarbete i Norden. Diskurser och praktiker i omvandling. Turunen, Päivi 2004

Örebro universitet

- 135 Kvinnors kunskapssyn och lärandestrategier? En studie av tjugosju kvinnliga socionomstuderande. Westin Hellertz, Pia 1999
- 134 Den mångtydiga FoU- idén. Lokala FoU-enheters mening och betydelse. Ekermo, Mats 2002
- 133 Vi bytte våra hörande skolkamrater mot döva. Förändring av hörselskadade barns identitet och självförtroende vid byte av språklig skolmiljö. Brunnberg, Elinor 2003
- 136 Negotiating normality and deviation – father´s violence against mother from children´s perspectives. Källström Cater, Åsa 2004
- 137 Unga människor med rörelsehinder – förankring, marginalisering och social exkludering. Dag, Munir 2006
- 132 Vilja Kunna Förstå – om implementering av systematisk dokumentation för verksamhetsutveckling i socialtjänsten. Alexanderson, Karin 2006

Bilaga 2. Doktorsavhandlingar i psykologi mellan 1997-2006

Nr	Titel	Författare	År
Göteborgs universitet			
172	Refugee children. Effects of organized violence and forced migration on young children's psychological health and development.	Almquist, Kjerstin	1997
166	Women among men. Gender-related stress and health hazard affecting women in a male-dominated industry.	Bergman, Bodil	1997
168	The experience of immoral events.	Fransson, Niklas	1997
164	Usability in context. A psychological and social pragmatic perspective.	Kalén, Tomas	1997
170	Anchor points and reference points in negotiations.	Kristensen, Henrik	1997
167	Alcohol and the creative process. Frameworks of influence by alcohol upon creative performance.	Norlander, Torsten	1997
169	Principles for integration of prior outcomes in risky decisions.	Romanus, Joakim	1997
171	Visuospatial neglect: Attentional deficits and anatomical correlates.	Samuelsson, Hans	1997
165	Generality aspects of color naming and color meaning.	Taft, Charles	1997
181	Source memory and executive functioning. Influences of normal aging, depression and serotonergic activity.	Degl'Innocenti, Alessio	1998
179	Episodic memory functioning in nonagenarians. Effects of demographic factors, vitamin status, depression and dementia.	Hassing, Linda	1998
174	Subjective time and temporality in conditions of pain.	Hellström, Christina	1998
175	On macroergonomics and learning strategies in improving working conditions.	Ingelgård, Anders	1998
182	Analyzing talk in the workplace group: Dynamics, dominance and coherence.	Johansson-Hidén, Birgitta	1998
177	Influences of prior outcomes on intertemporal choices.	Karlsson, Niklas	1998
178	Gender and age related developmental processes during infancy.	Lindahl B, Lisbeth	1998
176	Barns beslutsfattande under säkerhet och	Nilsson,	1998

	risk.	Sven-Erik	
180	Language and literacy acquisition in children with developmental and learning disabilities.	Tjus, Tomas	1998
173	Exploring early imitation.	Ullstadius, Eva	1998
185	Distributive justice and cooperation in real-life social dilemmas.	Eek, Daniel	1999
183	Psychological development in children of short stature.	Erling, Ann	1999
186	Explanations of effects of resource uncertainty in social dilemmas.	Gustafsson, Mathias	1999
184	Interaktionsmönster i arbetsgrupper – offensiva och defensiva handlingsrutiner.	Kylén, Sven	1999
191	Factors affecting integration of outcomes of concurrent decisions.	Boe, Ole	2000
188	Effects of critical incidence on consumer satisfaction.	Friman, Margareta	2000
189	Interpersonal skills in the dentist-patient relationship. The art of dentistry.	Kulich, Károly	2000
192	Emergence, assessment and treatment of eating disorders.	Nevonen, Lauri	2000
187	Taste hedonics and the intake of alcohol and food.	Söderpalm, Anna	2000
190	Disabled children. The psychological status of parents and the social network of siblings.	Veisson, Marika	2000
193	Turner Syndrome. Psychological and social aspects of a sex-chromosome disorders.	Wide Boman, Ulla	2000
194	Managing Human Service Organizations.	Jacobsson, Christian	2001
195	Neuropsychological Studies on Alcohol Consumption, Affective Behavior and Impulsivity.	Johansson, Åsa K	2001
198	Feedback and Stress in Human Service Organizations.	Pousette, Anders	2001
196	Projektpsykologi – produktutveckling ur människans perspektiv.	Ricciardi, Max Rapp	2001
199	Deception Detection: Moderating factors and accuracy.	Strömwall, Leif	2001
197	Imitation in early childhood.	Swerlander, Agneta	2001
200	The impact of norms in social dilemmas.	von Borgstede, Chris	2002
202	Why does the bus stop when I am not getting off?	Dahlgren, Sven-Olof	2002
207	Determinants of Choice of Eco labeled products.	Grankvist, Gunne	2002
206	Aspects of cross linguistic influence in phonological processing.	Miller Guron, Louise	2002

205	Psychological assessment of candidates to the catholic priesthood.	Stadler, Karin	2002
203	Practical pain management: Professional and organisational perspectives.	Thunberg, Kerstin	2002
201	Från barndom till brott. Om 20 män dömda för sexuella övergrepp mot 38 barn.	Tidefors Andersson, Inga	2002
204	Mood and preference for anticipated emotions.	Västfjäll, Daniel	2002
210	To be stricken with first-time myocardial infarction: From acute symptoms to early readjustment in women and men.	Brink, Eva	2003
214	Studies in Escalation of Investment Decisions.	Juliusson, Asgeir	2003
216	The experience of flotation-REST (Restricted Environmental Stimulation technique): Consciousness, Creativity, Subjective Stress and Pain.	Kjellgren, Anette	2003
212	Creativity in Applied enterprise: Bringing Impetus to Innovation.	Kristensson, Per	2003
208	Aspects of psychotherapy emotional experiences and personal development.	Lundblad, Suzanna	2003
211	Dental fear. Psychophysiology, cognition and behavior.	Lundgren, Jesper	2003
215	Partner relationships During the Life-Course.	Möller, Kristina	2003
213	Phonological dyslexia: Cognitive, behavioural, and hereditary aspects.	Svensson, Idor	2003
209	Psykosocial forskningsmiljö och vetenskaplig produktivitet.	Widenberg, Lennart	2003
218	Everyday notions of good decision making: Theoretical and practical implications.	Adelbratt, Thomas	2004
226	After the 1995 Swedish Mental Health Care Reform – a follow-up study of a group of severely mentally ill.	Arvidsson, Hans	2004
219	Motivational and Volitional Control of Private Automobile Use.	Jacobsson, Cecilia	2004
224	Goal Conflicts in Decisions to Allocate Resources.	Johansson, Lars-Olof	2004
223	Dealing with Intergenerational Disagreements: Parental Authority in Swedish Families.	Jutengren, Göran	2004
220	Social adjustment of Kenyan orphaned grandchildren, perceived caregiving stresses and discipline strategies used by their fostering grandmothers.	Oburu, Paul	2004
221	Parents of Children with Intellectual Disabilities.	Olsson, Malin B	2004
225	Nandrolone Decanoate, Behaviour and Brain: Animal Experimental Studies.	Lindqvist, Ann-Sophie	2004

222	Att identifiera omsorgssvikt hos förskolebarn.	Lundén, Karin	2004
217	Psychiatric problems in Prader-Willi syndrome: Symptom development and clinical management.	Wigren, Margareta	2004
233	Psychological problems in adolescents and young women with eating disturbances.	Ekeröth, Kerstin	2005
228	Communicating Your Way to a Theory of Mind: The development of mentalizing skills in children with atypical language development.	Falkman, W. Kerstin	2005
235	Perception of Value of Money in Unfamiliar Currencies.	Gamble, Amelie	2005
227	Mental Health Aspects of Paranormal and Psi Related Experiences.	Goulding, Anneli	2005
237	Interrogating to detect deception and truth: Effects of strategic use of evidence.	Hartwig, Maria	2005
230	Interviewing child witnesses.	Larsson, Anneli	2005
231	Future urban sustainable mobility: Implementing and understanding the impacts of policies designed to reduce private automobile usage.	Loukopoulos, Peter	2005
236	Maternal Separation in the Rat. Long-term Effects of Early Life Events on Emotionality, drug Response and Neurobiology.	Marmendal, Maarit	2005
232	Vision versus reality in organizational change.	Nonås, Kathe	2005
234	Girls' and Boys' Views of Conflicts with Parents.	Sorbring, Emma	2005
229	Fibromyalgia and self-regulatory patterns. Development, maintenance or recovery in women.	Wentz, Kerstin	2005
241	Criminal Investigation: Motivation, Emotion and Cognition in the Processing of Evidence.	Ask, Karl	2006
238	The psychology of diversification: novice investors' ability to spread risks.	Hedesström, M. Ted	2006
243	Head Injury in Childhood. Cognitive Outcome and health-related Quality of Life.	Horneman, Göran	2006
239	On the relation between psychosocial work environment and musculoskeletal symptoms: A structural equation modeling approach.	Larsman, Pernilla	2006
240	Temperament – a psychobiological approach to Harm Avoidance and Novelty Seeking	Ray, Jeremy	2006
242	Noise and Music – A Matter of Risk Perception?	Widén E. Stephen	2006
244	Myotonic dystrophy type 1. Cognitive, personality and emotion.	Winblad, Stefan	2006

**Linköpings uni-
versitet**

379	A "happy" approach to speech reading: The effects of facial expression, emotional content, and script information on speech reading performance.	Johansson, Karina	1998
351	Like Circles on the Water. A Study of Adolescent Identity.	Adamson, Lena	1999
360	Thinking Forwards and Backwards. Metamemory and Metacomprehension Abilities and Strategies in Text Processing.	Eriksson, Åsa	2000
370	Turing Processes. The Change of Representations in Consultee-Centered Case Consultations.	Hylander, Ingrid	2000
378	Skolpsykologers rolltagande – överlämning och hantering av elevvårdsfrågor.	Guvå, Gunilla	2001
391	Diagnostic Aspects of Fear of Childbirth.	Zar, Margaretha	2001
364	Differences Between Psychoanalysis and Psychoanalytically Oriented Psychotherapy.	Blomberg, Johan	2002
387	Groupthink. An inquiry into the vicissitudes of regressive Group processes.	Rosander, Michael	2003
352	Lärares och elevers interaktion i klassrummet. Betydelse av kön, ålder, ämne och klassstorlek samt lärares uppfattningar om interaktionen.	Einarsson, Charlotta	2003
353	Grupprocesser i utbildning. En studie av gruppers dynamik vid problembaserat lärande	Hammar Chiriac, Eva	2003
381	Semantic Framing of Speech: Emotional and Topical Cues in Perception of Poorly Specified Speech.	Lidestam, Björn	2003
380	You don't have to agree with me, but we have to be jointly responsible. Collaborative remembering in old couples.	Johansson, Olof	2004
385	Insyn i grupphandledning: Ett bidrag till förståelsen av ett av de människobehandlande yrkenas hjälpredskap.	Näslund, Johan	2004
369	Allians under tvång: Behandlingssamarbete mellan elever och personal på särskilda ungdomshem.	Hill, Teci	2005
355	The Role of Causal Attribution and Self-Focused Attention for Shyness.	Alm, Charlotte	2006

Lunds universitet

269	Fear of flying in civil airline passengers : a manifold phenomenon with various motivational roots.	Amné, Gunnilla	1997
271	The economic point of view. A defense of the concept of psychic energy, its place in theory and practice.	Forsberg, Christer	1997

273	Exploration of origin. Identity formation during Adolescence in adoptees born abroad. Meaning of biological and ethnical origin.	Irhammar, Malin	1997
267	The long-term injured competitive athlete: A study of psychosocial risk factors.	Johnsson, Urban	1997
268	Psychological and Medical Well-being and their Relation in Adults with Insulin-Dependent Diabetes Mellitus.	Karlson, Björn	1997
270	Psychological factors and metabolic control in insulin-dependent diabetes mellitus.	Stenström, Ulf	1997
272	Expert and Participatory Perspectives on Stress in Stage Artists.	Torkelson, Eva	1997
276	Three Realities. Women in different phases of drug abuse – a social psychological investigation.	Bergström, Marie	1998
278	Organizational development and equality between men and women.	Drejhammar, Inga-Britt	1998
274	Reading Development and Reading Disability: Analyses of eye-movements and word recognition.	Jacobson, Christer	1998
275	"Electricity hypersensitivity": an explanatory-model, some characteristics of sufferers and effects of psychological treatment with cognitive-behavioural methods.	Harlacher, Uwe	1998
277	Issues on adolescents in foster care – an object-relational approach.	Lindén, Gunilla	1998
279	Working in underground offices.	Nagy, Edith	1998
339	Variations in Functional Lateralization.	Wendt, Peter E	1998
283	Personality, Health and Mortality of Workers in a PVC Production Plant in Sweden. A longitudinal study.	Ardeberg, Margareta	1999
281	Decision Making in Groups: Group membership effects on post-decision processes.	Eisele, Per	1999
284	Applications of event-related potentials in the study of attention.	Lindgren, Magnus	1999
286	Women, career and family. A study among managers in four different branches.	Muhonen, Tuija	1999
280	Wellbeing in Old Age. Life history, sense of coherence and social networks in relation to health.	Rennemark, Mikael	1999
282	Compulsory treatment of alcoholics, psychiatric comorbidity, psychological characteristics, coercive experiences and outcome	Sallmén, Björn	1999
285	"Personality in action." Strategy measurement in computerized neuropsychological tests.	Wirsén Meurling, Ann	1999
290	Moral Cognition: Individual Differences, Intuition and Reasoning in Moral Judgment.	Björklund, Frederik	2000
287	Dyslexia among adults: Neuropsychology and personality.	Jensen, Jimmy	2000

291	Psychology of the refugee, the immigrant and their children: Development of a conceptual framework and application to psychotherapeutic and related support work.	Kristal-Andersson, Binnie	2000
289	The Newborn Infant, capable and vulnerable. An interactional perspective.	Lundqvist, Christina	2000
288	A psychological process approach to decision making: Post-decision restructuring of value conflicts.	Salo, Ilkka	2000
293	Cognitive function and cardiovascular disease in relation to hypertension and adaptive behavior in the serial Color Word Test. Results from population study "Men born in 1914" in Malmö, Sweden.	André-Petersson, Lena	2001
295	Integration and creative experiences after a merger of two organizations within the Social Insurance Service: A longitudinal group perspective.	Dackert, Ingrid	2001
299	Organizing service and support for disabled children. On project nets, discursive packaging, and institutional paradoxes.	Larsson, Magnus	2001
297	Samspel för förändring. En konsultationsmodell för arbete med elever i svårigheter.	Liljegren, Britta	2001
298	TA in Drug Abuse Work – Transactional Analysis Psychotherapy as a Treatment Method for Drug Addicts in Therapeutic Communities.	Ohlsson, Thomas	2001
294	För tidigt födda barn – ett 19-årsperspektiv.	Tideman, Eva	2001
296	Human Adaptation to Danger.	Wallenius, Claes	2001
292	Psychological methods for the assessment of chronic toxic encephalopathy and multiple chemical sensitivity.	Österberg, Kai	2001
300	Undercover Operations in No-women's Land. The Swedish Armed Forces through a Gender Lens.	Berggren W, Anders	2002
302	Processing Asymmetries of Emotionally Valenced Stimuli.	Dahl, Mats	2002
315	Att vara en helhet i ett sammanhang – gestaltning av mening och värde i ålderdomen.	Hagberg, Margaretha	2002
307	Organiserande och kvalitetsutveckling: om sönderfall, upprätthållande och begripliggörande i arbetslivet.	Holmberg, Robert	2002
313	Memory Illusions and Memory Attributions – Behavioural and Electrophysiological Data.	Johansson, Mikael	2002
310	The affects towards and perceptions of the self and significant others in hemophiliacs and diabetics.	Lament, Claudia	2002

308	En för alla, alla för en: sjuksköterskors och ingenjörers syn på ledarskap: en enkät och repertory grid studie sista terminen i utbildning och efter ett till ett och halvt år i arbete.	Linander, Carin	2002
305	To See or Not to See a Sexually Abused Child in a Picture.	Lindblom, Lotten	2002
304	The Components of Well-Being Among Older Persons: A Longitudinal Perspective.	McCamish-Svensson, Cheryl	2002
309	Drogval, kön och personlighet. En perceptuogenetisk undersökning av narkomaner.	Montgomery, Edward	2002
312	Trait anxiety as a determinant of psychological test results.	Persson, Roger	2002
311	"Man kan bli bättre om man vet vad bättre är!". En studie kring effektivitetsbegreppet som en samhällelig grundbult.	Ragneklint, Robert	2002
314	Psykodynamisk korttidsterapi. En intensivstudie av samspel, förändring och utfall.	Stenlund, Gunvor	2002
306	Biases in Visual Selective Attention. Trait Anxious Individuals Avert Their Gaze From Unpleasant Stimuli.	Rohner, Jean-Christophe	2002
301	Between Ourselves. Automatic mimicry reactions as related to empathic ability and patterns of attachment.	Sonnby-Borgsström, Marianne	2002
320	Ledarskap ur ett ledningsstilsperspektiv: teambyggare, innovatörer, nätverkare och dirigenter.	Ahltorp, Birgitta	2003
318	The creative world of middle childhood: Creativity, imagination, and self-image from qualitative and quantitative perspectives.	Hoff, Eva	2003
321	Perceived Self-image, Intellectual Ability, Frontal Lobe Function, and Perceived Ward Atmosphere among Patients with Psychosis.	Jansson, Jan-Åke	2003
316	Treatment Evaluation and Screening of Autism.	Persson, Bengt	2003
322	Att möta det oväntade: tidigt föräldraskap till barn med Downs syndrom.	Riddersporre, Bim	2003
317	Nursing-Related Qualities, Personality and Work Satisfaction – Assistant Nurses in a Ten-Year Perspective.	Sand, Åsa	2003
319	The Teddy Bear in Psychology. A prospective study with focus on children's use of transitional objects.	Viberg, Margareta	2003
303	On the Value of Pictures in Verbal Cognition.	Wiking, Susanne	2002
323	Determinant Factors for Memory Performance in Human Aging: A Study of Environmental, Person-Based, and Non-Cognitive Predictors Contributing to Memory Performance in old Adults.	Hansson, Jan-Åke	2004

325	Realism in metacognitive judgments: Effects of social factors.	Johansson, Marcus	2004
326	Psychosocial illness. Community, primary health care and individual perspectives.	Karlsson, Kent	2004
327	Preschoolers' peer competence: developmental perspectives on prosocial behavior, aggression, and social cognition.	Persson, Gun	2004
324	När kvinnor och män får barn. Ett psykologiskt och könsspecifikt betraktande av psykisk hälsa och ohälsa.	Rydén, Birgitta	2004
330	On the Causal Mechanisms of Stuttering.	Alm, Per A.	2005
329	Metacognition and Confidence: Mood, Individual Differences, Developmental and Social Aspects.	Jonsson, Ann-Carin	2005
331	Respiratory Sinus Arrhythmia and Emotion: Effects of pictorial stimuli and state anxiety.	Jönsson, Peter	2005
328	Client work, job satisfaction and work environment aspects in human service organizations.	Jönsson, Sandra	2005
332	Organizational Psychology and Safety Culture in Air Traffic Control: Concerning Organizational Climate, Situational Leadership and Psychosocial Work Environment.	Arvidsson, Marcus	2006
338	Effect of Normal Aging on Emotional Processing and Impact of Emotion on Memory: Psychophysiological and Cognitive Findings.	Aupée, Anne-Marie	2006
334	Our Selves in the Future: New Angles on Possible Selves.	Eriksson G, Martin	2006
337	Therapeutic Alliance in General Psychiatric Care.	Johansson, Håkan	2006
336	The Prometheus Complex – Striving for Competence.	Perrin-Wallqvist, Renée	2006
335	Reading achievement: Its relation to home literacy, self-regulation, academic self-concept, and goal orientation in children and adolescents.	Swalander, Lena	2006
333	Computer use @ work. Psychosocial work environment and attitudes toward computers from a work content perspective.	Wanek, Birgitte	2006

Stockholms universitet

64	Det individualiserade arbetet. Om modernitetens skilda praktiker.	Allvin, Michael	1997
68	Beyond the Imminent Future: On the subject of risky and “riskless” intertemporal choices.	Arai, Dariush	1997
67	Surviving cancer in childhood. Psychological and social long-term adjustment.	Boman, Krister	1997
63	On the dynamics of self-esteem. Empirical validation of Basic self-esteem and Earning	Johnson, Maarit	1997

	self-esteem.		
70	On the conditions for political opinion change.	Lindström, Per	1997
66	Studies of work commitment. Theoretical and methodological considerations.	Sjöberg, Anders	1997
62	Effectiveness and process in experimental group learning. Comparing a Process-directive Encounter Group (PEG) and a Self-directive Study Group (SSG) Approach.	Wendelheim, Anders	1997
65	Patterns of repetition and change in a psychoanalytically informed therapeutic environment for severely disturbed patients.	Werbart, Andrej	1997
69	Externalizing and internalizing adjustment problems in teenage girls. A longitudinal study.	Wångby, Margit	1997
72	A Facet Model of the Logical Operational Structures of Piaget's Theory: Guttman's Facet Design applied to Piaget's Theory.	Bergling, Barbro	1998
75	Psyiskt välbefinnande och arbetslöshet. Om hälsorelaterad selektion till arbete.	Hallsten, Lennart	1998
74	Studies of Safety and Critical Work Situations in Nuclear Power Plants: A Human Factors Perspective.	Jacobsson Kecklund, Lena	1998
71	Jet lag and shift work – their effects on sleep and sleepiness.	Lowden, Arne	1998
76	Clozapine as a Dopamine D1Receptor Agonist.	Salmi, Peter	1998
73	Perceived fatigue related to work.	Åhsberg, Elizabeth	1998
83	Psychological Demands and Decision Latitude within Health Care Work. Relation to Health and Significance.	Ahlberg-Hultén, Gunnel	1999
79	Early communicative and language development in Swedish children.	Berglund, Eva	1999
81	Accompanied by guilt. Modern motherhood the Swedish way.	Elvin-Nowak, Ylva	1999
84	The stress of unemployment – Coping patterns, psychological and physiological responses and implications for health.	Grossi, Giorgio	1999
85	Cognitive Strategies in Simple Addition and Subtraction: Process Models Based on analyses of Response Latencies and Retrospective Verbal Reports.	Hedenborg, Maj-Lene	1999
78	Projective methods and longitudinal developmental research. Considerations of data's nature and reliability.	Jansson, Harald	1999
82	Gender in sport.	Koivula, Nathalie	1999
86	Group membership and eyewitness testimony.	Lindholm, Torun	1999

87	Tvåspråkighet utifrån och inifrån. Om språkrelaterad personperception och språkrelaterade stressrelationer.	Laaksonen, Tarja	1999
88	Questioning the Self-Evident. A Rhetorical Psychological Approach to Reflections, Judgments and Justifications of Organizational Decisions.	Niemenmaa, Pirjo	1999
80	Alcohol Induced Attitude Change.	Nordström, Erik	1999
77	Effects of arousal and experimental setting on use of the availability heuristic in frequency and probability estimates.	Westerlund, Joakim	1999
93	Hörselskadade barn i kommunikation och samspel.	Ahlström, Margareta	2000
94	Tonårsnormer i förändring? En empirisk studie av 15-åringar i en mellanstor svensk stad 1969 och 1995.	Chinapah, Eva	2000
95	Children with Visual Disorders. Cognitive development, developmental disorders and consequences for treatment and counseling.	Ek, Ulla	2000
90	On memory of negative emotions.	Engelberg, Elisabeth	2000
91	Staff Management Practices within Multinational Companies	Liberman, Leonardo	2000
92	Perfectionism. Conceptual, Emotional, Psychopathological and Health-Related Implications.	Saboonchi, Fredrik	2000
97	Organisationslogik i samverkan. Konsten att organisera samverkan i en imaginär organisation av offentliga aktörer.	Stenberg, Rebecca	2000
96	On the relation of optimism and self-esteem to sensual-aesthetic capacity and subjective health.	Wenglert, Leif	2000
89	Studies on Alcohol Habits: Development and problems in a birth cohort of Swedish males.	Wennberg, Peter	2000
100	Perspectives of ethnic group attributions.	Austers, Ivars	2001
110	Perspectives in attitudes and decision making.	Blom Kemdal, Anna	2001
111	Simulated amnesia for an imaginary crime event: Characteristics and consequences.	Bylin, Susanna	2001
99	Classification in a person-oriented context.	El-Khoury, Bassam Michel	2001
109	Word Fluency: Automatic vs. Effortful Retrieval	Fernaes, Sven-Erik	2001
106	Quantitative and qualitative analysis of touch, cold and warmth in health, neuropathic pain and fibromyalgia.	Harju, Evaliz	2001
103	Overtraining, staleness and burnout in sports.	Kenttä, Göran	2001

107	Life-course characteristics associated with early onset of sexual intercourse in females.	Magnusson, Chris	2001
101	Perception of traffic sounds in combination.	Nilsson, Mats E.	2001
108	Cognitive-behavioral treatment and theory in posttraumatic stress disorder.	Paunovic, Nenad	2001
98	Psykologen som utvecklare av skolorganisationen – redskap för urval eller jämlikhet?	Servais, Sven-Göran	2001
104	Alexithymia. Studies of alexithymia in relation to somatic complaints, cognitive bias, emotion and effect intensity.	Simonsson-Sarnecki, Margareta	2001
105	Interpersonal perception in close relationships: shared and private worlds in spouses' perception of each other.	Skaldeman, Peter	2001
102	Specific Phobias in Children and Adolescents: A Cognitive-Behavioral Approach.	Svensson, Lisa	2001
121	Change, Production and Employees – An integrated model of leadership.	Arvonen, Jouko	2002
122	Personality traits and psychopathy (PCL-R) in male juvenile delinquents.	Dåderman, Anna Maria	2002
115	The role of residents' perception and personality in the assessment of the sick building syndrome.	Gidlöf Gunnarsson, Anita	2002
116	Psychophysiological aspects of stress, health and well-being in teleworking women and men.	Lindfors, Petra	2002
113	Episodic memory in adulthood: production versus processing.	Lövdén, Martin	2002
118	Team-based organizations – working conditions and methods in project teams and self-managing groups.	Nordqvist, Stefan	2002
112	Panic disorder with agoraphobia. Cognitive-behavioral treatment and theory.	Thulin, Ulrika	2002
117	Blinda barn och seende föräldrar i utveckling och kommunikation.	Thorén, Agneta	2002
120	Language socialization across socio-cultural contexts.	Tulviste, Tiia	2002
119	Anxiety and attentional bias – Studies with the Emotional Stroop Task.	Wikström, Jenny	2002
114	The novelty/encoding hypothesis: Relies on a genuine but elusive effect.	Åberg, Carola S.	2002
123	Shared reality and false polarization in inter-group perception.	Dimdins, Girts	2003
129	A human factors perspective on non-destructive testing (NDT): Detection and identification of cracks.	Enkvist, Johan	2003
133	The times they are a-changin'. Job uncertainty and the flexible labor market.	Hellgren, Johnny	2003
128	On pain and workload in women. A psychological approach.	Hellström, Birgitta	2003

134	Utveckling av arbetsmiljö och upplevd hälsa. En longitudinell undersökning av anställda i kraftindustrin.	Herlin, Rose-Marie	2003
136	Exploring the phenomenon of empathy.	Håkansson, Jakob	2003
135	Eating problems and the self-concept: The body as a mirror of the mind?	Kansi, Juliska	2003
131	Sex differences in Memory and Other Cognitive Abilities.	Lewin Catharina	2003
125	Maskulinitetskonstruktion, yrkesidentitet, könsssegregering och jämställdhet.	Robertsson, Hans	2003
124	Engagement modes and flow experience in human computer interaction.	Sharafi, Parvaneh	2003
126	For whom is suicide accepted?	Sorjonen, Kimmo	2003
130	The aged brain: structural changes and cognitive function.	Söderlund, Hedvig	2003
132	Military decision making and planning: Towards a new prescriptive model.	Thunholm, Peter	2003
127	Hormones and cognition: Testosterone and visuospatial ability, estrogen and episodic memory.	Yonker, Julie E.	2003
146	Enhancing Health Among Drug Users in Prison.	Berman, Anne H	2004
145	Shared reality and false polarization in intergroup perception.	Dimdins, Girts	2004
144	Police Interviews with Victims and Suspects of Violent and Sexual Crimes: Interviewee's experiences and interview outcomes.	Holmberg, Ulf	2004
143	Perceptual determinants of print quality.	Lindberg, Siv	2004
141	Brottsoffer i rättsprocessen: Om ideala brottsoffer och goda myndigheter.	Lindgren, Magnus	2004
140	Exercising the self: On the role of Exercise, Gender and Culture in Physical Self-Perceptions.	Lindwall, Magnus	2004
139	Women's subjective and objective health over time: the role of psychosocial conditions and physiological stress responses.	Mellner, Christin	2004
138	Job insecurity from a stress perspective: Antecedents, consequences, and moderators.	Näswall, Katharina	2004
137	Post-decision Processes: Consolidation and value conflicts in decision making.	Shamoun, Sanny	2004
142	Engagement modes and flow experience in human computer interaction.	Sharafi, Parvaneh	2004
156	Long shifts, short rests and vulnerability to shift work.	Axelsson, John	2005
155	Adolescents at risk of persistent antisocial behavior and alcohol problems: The role of behavior, personality and biological factors.	Eklund, Jenny M.	2005

154	A thesis on fire: Studies of work engagement, Type A behavior and burnout.	Eriksson Hallberg, Ulrika	2005
153	Helping Hands: Motion and integration in action memory.	Essen, Jan von	2005
152	Does the way in which we perceive the world make us susceptible to anxiety.	Jansson, Billy	2005
151	Memories of traumatic events among Swedish police officers.	Karlsson, Ingemar	2005
150	Hot spur or tranquil? The adaptation of psychometric anger assessment instruments and their evaluation and application on violent and nonviolent samples in Sweden.	Lindqvist, Judit	2005
149	Rorschach Comprehensive Variables and Assessment for Psychodynamic Psychotherapy	Nygren, Marianne	2005
148	Behavioral Treatments of Panic Disorder with Agoraphobia: Treatment Process and determinants of Change.	Ramnerö, Jonas	2005
147	Becoming and being an opera singer: Health, personality and skills.	Sandgren, Maria	2005
163	Work stress and overtime work – effects on cortisol, sleep, sleepiness and health.	Dahlgren, Anna	2006
162	Subjective Well-Being in Swedish Women.	Daukantaite, Daiva	2006
161	The nature of Women's Career Development: Determinants and Consequences of Career Patterns.	Huang, Qinghai	2006
160	Commenting under pressure: State anxiety, Sports Performance and Assessment.	Lundqvist, Carolina	2006
159	Bilingual memory: A lifespan approach.	Moniri, Sa- degheh	2006
158	Repetitive and monotonous work among women: Psychophysiological and subjective stress reactions, muscle activity and neck and shoulder pain.	Rissén, Dag	2006
157	Age-related cognitive decline and navigation in electronic environments.	Sjölinder, Marie	2006
Umeå Universitet			
245	Memory Functioning Across the Adult Life Span: A Population-Based Study.	Erngrund, Karin	1997
246	Multifactorial aspects on obesitas. Studies concerning coping capacity, personality traits, and the presence of dopamine receptor gene DRD4 long alleles.	Nilsson, Thomas	1999
247	Defensive strategies in psychosomatic groups: a soft modeling approach to Defense Mechanism Test data.	Hennings- son, Mikael	1999
248	Priming and successive memory test performance in normal aging and Alzheimer's disease.	Börjesson, Arne	2000

249	The important activity: work, tools and tensions of municipal middle managers in elder care.	Westerberg, Kristina	2000
250	Prospective control and object representation in young infants: An action-based approach.	Jonsson, Bert	2001
251	Horizontal-Vertical Illusion: Functional and Causal Issues.	Raudsepp, Jaanus	2001
252	Post-traumatic reactions and life situation in exile. A study of refugees from the former Yugoslavia during psychiatric treatment and at three-year follow-up.	Kivling Bodén, Gunilla	2002
253	The introjection of self-image and its relevance for treatment outcome in severely disturbed psychiatric patients.	Granberg, Åke	2002
254	Environmentally significant behavior: Effects of values, norms, attitudes, and habits	Nordlund, Annika	2002
255	Brain activity associated with episodic memory: Similarities and differences between encoding and retrieval.	Persson, Jonas	2002
256	Dyslexics' phonological processing in relation to speech perception.	Gruber, Michael	2003
257	Aspects of declarative memory functioning in adulthood: Cross-sectional and longitudinal studies.	Rönnlund, Michael	2003
260	Motivation and episodic memory performance.	Ngaosuvan, Leonard	2004
258	Self-concept, inner residue of past relationships and social functioning in adolescence. A study of age and gender differences in groups of normal and antisocial adolescents.	Östgård-Ybrandt, Helene	2004
259	Factors shaping process and representation in multiple-cue judgment.	Olsson, Anna-Carin	2004
262	Implementation and evaluation of the Addiction Severity Index (ASI) in social services.	Engström, Christer	2005
261	Contrasting perspectives on the subjective managerial role.	Nyström E, Monica	2005
266	Lateralization of human olfaction: cognitive functions and electrophysiology.	Broman, Daniel	2006
263	Development of functional asymmetries in young infants: A sensory-motor approach.	Domellöf, Erik	2006
264	Cross-Functional Brain Imaging of Attention, Memory, and Executive Functions: Unity and Diversity of Neurocognitive Component Processes	Marklund, Petter	2006
265	Mild head injury: Relation to cognition, dementia, fatigue, and genetics	Sundström, Anna	2006

Uppsala universitet

390	Are casual clinic blood pressure measurements insufficient? Ambulatory blood pressure monitoring, stress-reactivity assessment and echocardiography can improve risk estimation for borderline hypertensives.	Georgiades, Anastasia	1997
391	Fears, phobias, and the inheritance of learning.	Annas, Peter	1997
392	Withdrawal from methadone maintenance treatment in Sweden.	Eklund, Calle	1997
1	Strategies and maladaptive behaviours in complex dynamic decision making.	Jansson, Anders	1997
2	Det andra jaget vid manlig transvestism.	Larsson, Sam	1997
3	Knowing if you would have known: A model of hindsight bias.	Winman, Anders	1997
4	Imaging fear and anxiety in the human brain: Positron emission tomographic studies.	Fischer, Håkan	1998
5	Vertigo as a companion through life: Empirical studies regarding psychological factors in Menière's disease.	Hägenebo, Christina	1998
6	A functionalist perspective on emotional communication in music performance.	Juslin, Patrik N.	1998
7	Task information and memory aids in the learning of probabilistic inference tasks.	Kuylentsterna, Jan	1998
8	Predicting health behaviours and health outcomes during pregnancy: A biopsychosocial approach.	Rodriguez, Alina	1998
9	Social referencing in infancy.	Stenberg, Gunilla	1998
10	Reactions to novelties: Developmental aspects.	Andersson, Kerstin	1999
11	Modelling self-reported aberrant driving behaviour.	Rimmö, Per-Arne	1999
12	Sex differences in children's play behaviour: A biological construction of gender?	Servin, Anna	1999
13	Parenting stress: Conceptual and Methodological issues.	Östberg, Monica	1999
14	Social inhibition and socioemotional functioning in middle childhood.	Bengtsgård, Kerstin	2000
15	Social Phobia. From epidemiology to Brain Function.	Furmark, Tomas	2000
16	Spatial accuracy and temporal efficiency in children's tracing with a pencil.	Hyldgaard, Lone	2000
17	The meaning of gender in management: Investigating factors influencing women's and men's entry into management from social psychological perspective.	Marongiu Ivarsson, Sophia	2000
18	Realism of confidence in witness identification of faces and voices.	Olsson, Nils	2000

19	On the relationship between psychometric intelligence and decision making in dynamic systems.	Rigas, Georgios	2000
20	Eating disorders: Prevalence, incidence and prospective risk factors for eating disorders among young adult women in the general population.	Ghaderi, Ata	2001
21	Speed choice: The driver, the Road and Speed Limits.	Haglund, Mats	2001
22	Growing up with a Chronic Disease: A Survey of Children with PKU in Sweden.	Lundstedt, Gunilla	2001
23	Functional modelling of the human timing mechanism.	Madison, Guy	2001
24	Individuals with autism: Spectrum disorders: teaching language, and screening.	Miranda-Linné, Fredrika	2001
25	Alexithymia: A Psychological Analysis Based on Clinical and Healthy individuals.	Mortazavi, Modji	2001
26	Safety margins in the driver	Nilsson, Rickard	2001
27	Social phobia: The Family and the Brain.	Tillfors, Maria	2001
28	Hangover Effects of Alcohol and Carry-over Effects of certain Benzodiazepine Hypnotics on Driving Performance.	Törnros, Jan	2001
29	The Role of High-Level Reasoning and Rule-Based Representations in the Inverse Base-Rate Effect.	Wennerholm, Pia	2001
30	Adults with Autism and Mental Retardation. A Life-Span Perspective.	Åkerström, Bengt	2001
31	Attachment and Religion: An integrative Developmental Framework.	Granqvist, Per	2002
32	Musculoskeletal Pain and Return to Work: A Cognitive-Behavioral Perspective.	Marhold, Charlotta	2002
33	Type A Behavior and Hyperactivity/ADHD: Are They Related?	Nyberg, Lilianne	2002
34	Help-Seeking and Causal Attributions for Helping.	Olsson, Ingrid	2002
35	Stereotype suppression, stereotype control, prejudice, priming, directed forgetting, DRM paradigm, false recall, false recognition.	Araya, Tadesse	2003
36	The Role of Inhibitory control and Executive Functioning in Hyperactivity/ADHD.	Berlin, Lisa	2003
37	Producing, Preventing, and Explaining Persistent Complex Subliminal Stimulation Effects.	Birgegård, Andreas	2003
38	Posttraumatic Stress Disorder (PTSD) in the General Population.	Frans, Örjan	2003
39	Pre-school Teacher's Perceived Control and Behavior Problems in Children.	Hammarberg, Annie	2003

40	Bounded Rationality and Exemplar Models.	Persson, Magnus	2003
41	Fear, Startle, and Fear-Potentiated Startle: Probing Emotion in the Human Brain.	Pissioti, Anna	2003
42	Binding Three Kinds of Vision.	Poom, Leo	2003
43	Self-help via the Internet: A new approach to psychological treatment.	Ström, Lars	2003
44	Dyslexia: Relevance of Concepts, Validity of Measurements, and Cognitive Functions.	Alm, Jan	2004
45	Panic! It's prevalence, Diagnosis and Treatment via the Internet.	Carlbring, Per	2004
46	Karriärvägar och karriärmönster bland disputerade läkare och medicinare.	Fridner, Ann	2004
47	Infant's Knowledge of Occluded Objects: Evidence of Early Spatiotemporal Representations.	Gredebäck, Gustaf	2004
48	Vocal Expression of Emotion: Discrete-emotions and Dimensional Accounts.	Laukka, Petri	2004
49	A Dynamic View of Melodic Organization and Performance: Perception of Structure and Emotional Expression in Music.	Lindström Erik	2004
50	Reading Difficulties and the Twofold Character of Language: How to Understand Dyslexia.	Lundström, Lars	2004
51	Nondirective Counselling: Effects of Short training and Individual Characteristics of Clients.	Rautalinko, Erik	2004
52	Prejudice: The Interplay of Personality, Cognition, and Social Psychology.	Akrami, Nazar	2005
53	Driver Interaction: Informal rules, Irritation and Aggressive Behavior.	Björklund, Gunilla	2005
54	Shame: Mechanisms of Activation and Consequences for Social Perception and Self-image.	Claesson, Katja	2005
55	Olfactory Metacognition: A Metamemory Perspective on Odor Naming.	Jönsson, Fredrik	2005
56	Human Phermones: Psychological and Neurological Modulation of a Putative Human Pherome.	Lundström, Johan N	2005
58	The Prediction of Traffic Accident Involvement from Driving Behavior.	af Wåhlberg, Anders	2006
59	Warriors and Worriers: Development, Protective and Exacerbating Factors in Children with behaviour Problems. A Study Across the First Six Years of Schools	Henricsson, Lisbeth	2006
60	The Role of Cognitive Processes in Eating Pathology	Johansson, Linda	2006
61	Factors Influencing Driver's Speeding Behavior.	Wallén Warner, Henriette	2006

57	Keeping Eye and Mind on the Road.	Victor, Trent	2006
Örebro universitet			
340	The rhythm of adolescence – morningness-eveningness and adjustment from a developmental perspective.	Andersson, Anna-Karin	2001
341	Antisocial behavior in adolescence: the role of individual characteristics.	Andershed, Henrik	2002
342	A new look at parenting during adolescence: reciprocal interactions in everyday life.	Trost, Kari	2002
343	(Mis)understanding and learning of feedback relations in a simple dynamic system.	Jensen, Eva	2003
344	Talking to me? Risk communication to a diverse public.	Wester-Herber, Misse	2004
345	Fear and avoidance in the development of a persistent musculoskeletal pain problem: implications for secondary prevention.	Boersma, Katja	2005
346	Insomnia: Psychological mechanisms and early intervention: A cognitive-behavioral perspective.	Jansson, Markus	2005
347	Children's health and developmental delay: Positive functioning in every-day life.	Almqvist, Lena	2006
348	Understanding Psychopathy through the study of long-term violent offenders.	Johansson, Peter	2006
349	Leisure in adolescence: Youths' activity choices and why they are linked to problems for some and not other	Persson, Andreas	2006